

Muistelmia Vuosilta 1917 Ja 1918

Kirj. Entinen sotilas.

(Jatkoa maaliskuun numeroon.)

VANHEMPI tytöistä teki kysymyksen, että mitä me ajattelemme sodasta. Toverini otti puhevuoron mielihyvällä. Hän sanoi että sota on järjellisten ihmisten suuri järjettömyys ja hulluuden hedelmä. Ne jotka sotaa tahtovat, pitäisi panna tappelemaan keskenään, niin tuskin sotia olisi olemassa. Mutta nykyisin, niinkuin tässäkin sodassa, meidät on raahattu tänne puolustamaan amerikalaisen rahamiesten sijoituksia, jotka me olemme helle koonneet riistosaaaliina, ja nyt meidän täytyy niitä puolustaa ja uhrata henkemme niiden edestä, että heillä olisi sodankin aikana suurempi saalistusmahdollisuus. Sodan päätyttyä on meidän hävitetty alueet jälleen rakennettava ylös ja meidän selkänahastamme kiskotaan sodan kustannukset. Ne maksaa työväenluokka, johon suurin osa sotilaista kuuluu. Nyt kasvamassa oleva sukupolvi joutuu kärsimään sodan seurauksista. On kummallista että ihmiskunta ei pääse järkiinsä. Ei ole ihmettelemistä yläluokkaan nähden, mutta työväenluokka, sillä juuri työväenluokka omaa sen voiman jolla sodat voitaisiin estää. Mutta se ei näytä siihen saakka vielä kehittyneen.

Nuorempi tytöistä kysyi olenko samaa mieltä kuin toverini. Sanoin olevani ehdottomasti samaa mieltä. Nämä tytöt eivät olleet niin kiihkoisänmaallisia kuin monet muut tapaamamme amerikalaiset tytöt. Keskustelun päätyttyä he eivät tarjonneet meille enään sotilasmusiikkia, vaan muita taiteellisia soittokappaleita. Lopuksi kuitenkin soitettiin Marseljeesi, joka alkujaan on ollut kumousmarssi, mutta sittemmin omaksuttu Ranskan kansallishymniksi.

Ilta oli jo kulunut myöhään, joten meidän täytyi kiiruhtaa kasarmillemme ennen ilta-nimihuutoa. Tytöt toivat meidät autolla kaupunkiin, vaikka sanoivatkin olevan kiellettyä autolla ajamisen, sillä gasoliinia oli säästettävä sotilaallisiin tarkoituksiin.

Seuraavana iltana lähdimme jälleen livistämään mainittua maatilaa kohti, sillä kapteenimme ilmoitti että aamulla, kello kahdeksan, pitää olla nimihuudossa ja selkäreput kunnossa. Se tahtoi sanoa että nyt ovat kesän lystit lopussa ja rintamalle on kiire. Mutta jäähyväiset piti meidän vielä saada sanoa tytöille ja saada joku lasi maitoa juodaksemme, sillä tiesimme sen olevan viimeisen tilaisuuden sellaisiin ylellisyyksiin. Nyt alkaa toisenlainen soitto — kuoleman tanssin soitto. Tytöille, kuullessaan hyvästijättömme, vierähtivät kyynelleet silmiin, vaikka olimmekin toisillemme melkein ventovieraita. He toivottivat onnea matkalle, josta kiittelimme

ja samoin kaikesta ystävällisyydestä mitä he lyhyellä tuttavuusajallamme olivat meille osoittaneet.

Seuraavana aamuna seisoi kello kahdeksan rivissä. Niiden nimet huudettiin, joiden piti lähteä rintamaa kohti. Ne jotka olivat parempiosaisia, saivat jäädä paikoilleen. (Lukija kai käsittää mitä tarkoitan parempiosaisilla.) Menimme asemalle, jossa meitä sullottiin yhdeksänkymmentä tavara-vaunuun, joka oli vain puolen kokoinen amerikalaisesta tavaravaunusta. Tässä "pullmannissa" emme sopineet edes istumaan; vuorotellen piti lepuuttaa jalkoja ovelle. Kuitenkin piti saada yhteen nurkkaan tilaa korttipelille; se näytti olevan tuiki välttämätön asia. Näin mennä jyrtytettiin kolme vuorokautta ennen kuin oitiin rintaman lähellä. Mutta vaikka kulkumme oli hidasta niin sittenkin liian nopeasti rintama mielestämme tuli eteemme.

Saavuimme paikkaan josta ei junalla matkustaminen ollut enään mahdollista. Leiriydyimme yöksi mäkirinteeseen, johon meidän piti ensin tehdä kuopat teltojemme alle. Nyt jo tuntui siltä kuin olisi maanjäristys ollut lähimailla. Taivaanranta rintamalla päin punotti ja maa oli lakkaamatta hienossa tärinässä. Tänä iltana eivät pojat pelanneet korttia eikä muitakaan pelejä. Oitiin hieman hiljaisella tuulella, mutta uni kuitenkin pysyi loitolla. Aamulla, aamiaisen syötyämme, olivat pojat taas jo vähän hilpeämmällä mielellä ja alkoi vähin korttipelikin luitaa, mutta ei siinä ollut entistä rentoutta. Jotakin oli mielessä oudolta tuntuva.

Olimme koko päivän tässä leirissä. Iltahämärän tultua kokosimme leirimme ja lähdimme marssimaan eteenpäin. Leveä tie oli aivan täynnä sotilaita, kuorma-autoja ja hevosia jotka vetivät kuormia. Koko joukko vyöryi hitaasti eteenpäin. Näytti siltä kuin koko maailman väestö olisi ollut muuttamassa toiseen maailman kolkkiaan. Lukija voi käsittää että kun miljoonia ihmisiä lähtee liikkeelle toisiaan vastaan, varustettuina kaikilla mahdollisilla välineillä hyökätäkseen toistensa kimppuun, täytyy siinä olla hirmuisesti massaa, niin elävää kuin kuolluttakin.

Olimme päässeet vähän matkaa eteenpäin kun sitä leiriä, josta olimme lähteneet, tulivat saksalaiset pommittamaan ilmasta. Siihen olivat meidän lähdettyämme jo sijoittuneet uudet joukot. Ne saivat nyt ensimmäisen tervehdyksen saksalaiselta sotatekoneistolta. Me jatkoimme matkaamme; marssimme koko yön ja päivän valjetessa olimme jo aivan rintaman takana. Tämä oli se kuuluisa Argonnen metsikkö, jossa olivat amerikalaisen joukot ja kenttäleiri, kulkevat keittiöt ja leipomo ja koko tämän

rintaman keskipiste. Saimme kuumaa keittoa vatsaamme pitkästä aikaa.

Ensimmäinen tehtävä syötyämme oli kuoppien kaiminen telttojemme alle ja ruohon repiminen vuoteiksi. Kuopan tarkoituksena oli se, etteivät vihollisen ilmasta pudottamat pommit voisi tehdä niin suurta tuhoa kuin jos olisimme nukkuneet maanpinnan päällä. Tässä paikassa jatkettiin harjoitusta, rintamalla olleiden upseerien johdolla. Olimme myöskin kosketuksissa rintamalla olleiden sotilaiden kanssa, jotka olivat jo karaistuneempia kuin me uudet tulokkaat.

Kolmen päivän levähdyksen jälkeen annettiin määräys olla valmiina lähtemään etulinjalle. Annettiin eri osastoille kuuluvat ampumatarpeet ja muut varustukset. Teltat ja kaikki raskaat kantamukset oli jätettävä pois. Kovaa leipää ja kannu lihaa piti jokaisen ottaa mukaan. Iltahämärässä alkoi marssi rintamaa kohti, raskaasti käsikranaateilla ja muilla ampumatarpeilla kuormitettuna. Raskas tykistö, jonka sivutse me marssimme, lähetti hirmuisella jyrinällä kuolemanenkeleitä vihollisen puolelle ja sieltä vastattiin samalla mitalla.

Olimme päässeet jonkun matkaa eteenpäin kun ylitimme lensi saksalainen ilmalaiva-tiedustelujoukkue, ennen kohti omaa rintamaansa. Kului vain pieni hetki kun alkoi tulla kaasupommeja meidän sekaamme. Kuului huuto: "Kaasua!" Yhdessä sekunnissa putosivat kiväärin oikapäältä ja naamarit päähän. Viivyttely olisi tarkoittanut kuolemaa — ja sotilaskin vaistomaisesti koettaa säilyttää henkensä jos suinkin mahdollista. Pääsimme sinä yönä kuitenkin — ne jotka pääsivät — ensimmäisiin valihautoihin, pimeässä haparoiden. Oli annettu kova varoitus ei astua rautatien kiskoille, sillä niihin oli johdettu voimakas sähkövirta ja meillä oli kengissä rautapiikit jotka johtivat sähkön läpi. Kärventyminen olisi seurannut kiskolle astumisesta.

Takanamme oli nyt raskas- sekä kenttätykistö, jotka syytivät kuolemaa lakkaamatta, valmistaan jalkaväkihyökkäystä, jonka piti alkaa päivän valjessa. Aamu valkeni hitaasti mutta varmasti. Olimme jännityksessä, odottaen hyökkäysmääräystä. Kuului komento: "Ylös vallihautoista ja eteenpäin!" Silloin alkoi kamala leikki. Vihollinen oli karkoitettava asemistaan ja ensiksi siinä oli käytettävä käsipommeja. Se oli hurjaa touhua, konekiväärien säestäessä molemmilta puolilta hirmuisella tulellaan. Ylivoman edessä saksalaiset joutuivat kuitenkin jättämään asemansa ja perääntymään kenttätykistön suojissa seuraaviin asemiansa. Niissäkään he eivät kauan voineet puolustautua, sillä amerikalaisilla olivat verekket voimat. Mutta ihmishenkiä se maksoi. Kallis oli voitto — mutta mitäpä siitä; olihan se vain työläisten massaa — halpaa lihaa ja verta.

Minulla sattui olemaan onni tällä kertaa. Kolmen päivän taistelusta palasin rintaman taakse eihin nahoin. Olimme rintaman takana levähtämässä kolme päivää ja sitten uusi hyökkäys tuleen. Minulle sekin tapahtui yhtä hyvällä onnella. Mutta

ruoka-astiat, jotka meillä olivat seljässä ja ylempänä ruumistamme avonaisessa kenttätuleessa, olivat kuulien lävistämiä ja kypärissä oli kuhmuja. Ikävintä oli se että paras toverini jäi tälle retkelle.

Olimme avoimella kentällä niisanotussa aaltohyökkäyksessä, sillä vallihautoja ei ollut tällä paikalla, vaan matalana aaltona oli juostava määrätty matka eteenpäin ja sitten heittäydyttävä maahan vatsalleen ja avattava tuli. Näin juostessamme toverini tai kuulan jälkeensä, tullen kykenemättömäksi liikkumaan. Hän tahtoi koettaa jos jalassa oli luita rikkoutunut. Huusin hänelle että pysy maassa. Hän ei kuitenkaan noudattanut kehoitustani ja niin pian kun hän nosti pänsä ylös oli se kuulan lävistämä ja hän kaatui hervottomana takaperin. Ryömin hänen luokseen — mutta hän oli jo valmis. Tämä koski minuun kovasti. Vereni kiehuu. Otin hänen ammuksensa ja panin makasiiniin toisensa perään kivääriini. Ne tyhjenivät nopeasti automaattisesta kivääristä. Tämä oli muka kosto — mutta mielettömät kosto. Asia ei sillä parantunut.

Nyt aion hypätä tässä kertomuksessani, vaikka olenhan sitä tehnyt pitkin matkaa. Tästä voisi kirjoittaa kokonaisen kirjan, mutta ehkä lukija tähän jo väsy, sillä tämä ei ole mikään rakkausromaanini. Täytyy jättää kertomatta tapauksia joissa tuli ilmi sotilaiden katkeruutta upseereja kohtaan, näiden mielettömien menettelyjen vuoksi, joiden kautta uhrattiin tarpeettomasti sotilaita. Alkoi kuulua murinaa, mutta se vaimennettiin empimättä. Tämä kuitenkin jossain määrin muutti upseerien mieltä ja menettelytapoja. — Nyt johdan lukijan syyskuun 25—26 päivien taisteluun, joka oli ratkaiseva taistelu ja jossa minäkin haavoituin.

Tätä taistelua varten varustauduttiin molemmin puolin. Saksalaisten lentokoneista pudoteltiin meidän puolellemme lentolehtisiä joissa sanottiin että he tulevat työntämään "Uncle Samit" takasin; että he ovat keskittäneet niin suuren voiman meitä vastaan että sitä on mahdoton vastustaa. Tämä on sitä sotilas-psykologiaa — saada toiset pelkäämään. Samoin amerikalaisista lentokoneista pudoteltiin vihollisen puolelle lehtisiä, joissa sanottiin että meillä on kymmenenmiljoonaa sotilasta aseissa ja jos ei se riitä niin pannaan lisää. Tällaisilla tervehdyksillä sitä varustauduttiin ottamaan yhteen.

Tykistöä haalattiin hirmuiset määrät valmistamaan suurhyökkäystä. Oli iltahämärä taas kun lähdimme liikkeelle etulinjaa kohti. (Uusia joukkoja ei muutettu koskaan päivällä; se tapahtui aina yöllä, lentokoneiden takia.) Olimme jonkun matkaa kulkeutuneet kun saksalaiset tykistöpatterit avasivat hirmuisen tulen. Ne olivat saaneet tiedon meidän joukkojemme liikkeistä. Nyt meidän suljetut rivimme oli pikaisesti hajoitettava. Edessämme oli jyrkkä mäkirinne, jonka suojiin täytyi kiiruhtaa. Se tarjosiakin meille jonkunlaisen suojan, sillä saksalaisten tykinkuulat lensivät ylitsemme laaksoon. Oli vain varottava etteivät mäen päällä räjähtäneiden pommiin liikkeelle panemat kivet haudanneet alleen.

Tämä oli kaameaa ilotulitusta pimeässä yössä.

Meidän tykistöemme vastasi tuleen, tehden tämän kuolemantanssin soiton täydelliseksi. Raharuhtinainden ja kruunupäiden toimeenpanemaa kalmantanssia, jonka musiikissa kanuunat soittivat bassoa. Me olimme "eteisessä" odottamassa vuoroamme tanssiin. Itse juhlan toimeenpanijat, "morsiamet" ja "yljät", vain suvaitsevat olla poissa tanssiareenalta. Pysyttelivät turvallisen matkan päässä tästä kuolonkarkelosta.

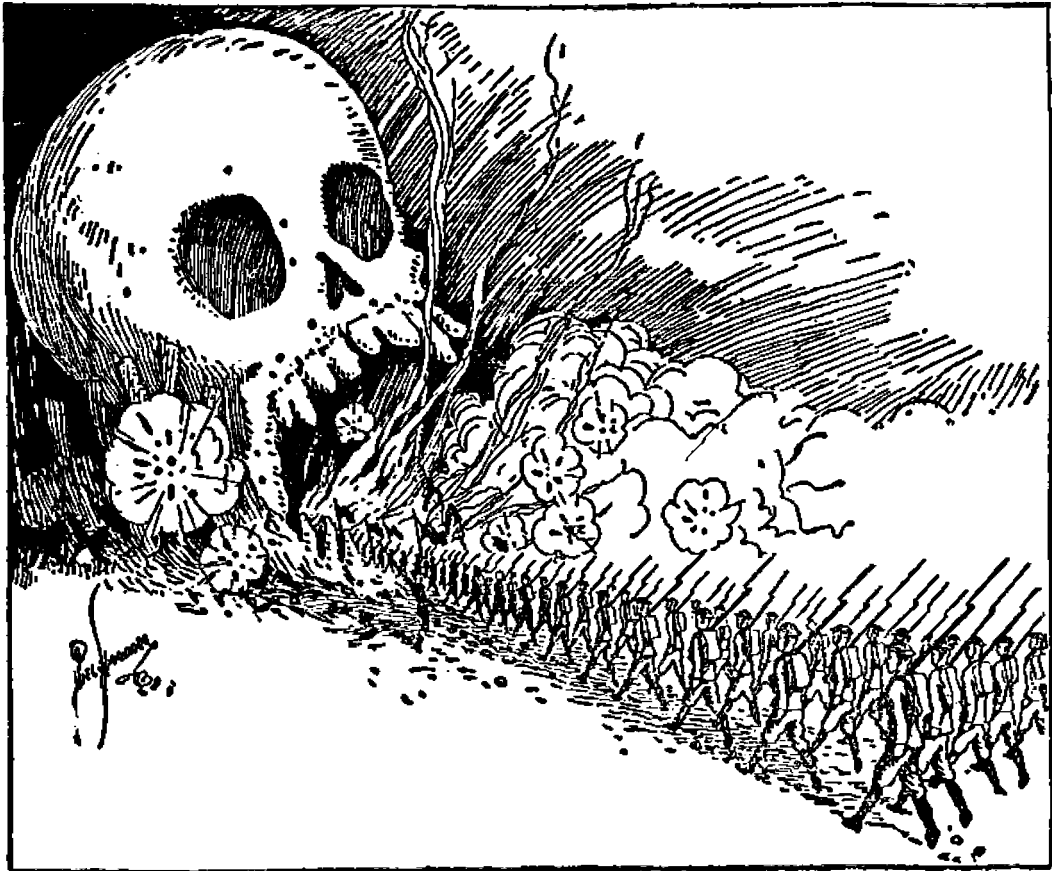
Olimme tämän ja seuraavan yön tässä lymypaikassa. Pelasimme korttiakin, sillä olimme jo tottuneet näihin helvetin turnajaisiin. Illan tullen tykki tuli taukosi saksalaisten puolelta ja me jatkoimme matkaamme ensimmäisiin vallihautoihin, joihin pääsimme aamupuolella yötä. Otin selkärepuistani kovaa leipää ja lihakannun, niitä syödäkseni. Mutta ruokarauhani häiriytyi, sillä yksi mörssärin kuullista osui lähelleni. Se sotki ruokamme ja oli vähällä haudata meidät itsemmekin. Päästyämme ylös mudan seasta, kärkeiden kirousten kaikussa, yritimme puhdistella ruokaamme ja syödä sitä.

Aamu valkeni jälleen ja kenttätykistöämme alkoi tulen. Komennettiin eteenpäin. Nyt oli jalkaväen vuoro. Saksalaiset olivat varustaneet asemansa. Pääroolia pelasivat nyt heidän kuuluisat konekiväärensä ja ténkkinsä, mutta meillä oli niitä enemmän. Yhdessä jalkaväen kanssa ne ryntäsivät saksalaisten rintamaa vastaan. Lentokoneet surisivat ylä-

puolellamme ilmassa. Valtushuutoja kuului tämän melkseen keskeltä. Rakasta ystävää pyydetiin avuksi. Äiti armas oli kuolevien huulilla. Myöskin karkeitä kirouksia sinkoili ilmoille, kuulasade tukahduttaen sen.

Minä en päässyt kovin kauas kun haavoituin. Sain kranaatin kappaleen oikeaan polveeni, joten olin kykenemätön taisteluun. Olin avoimella kentällä ja aittiina konekiväärin kuulille. Ryömin maassa suojaisempaan paikkaan, jossa oikasin itseni, ottaakseni ensiapukääreeni ja sitoakseni polveni, josta vuoti verta. En ehtinyt mitään saada aikaan kun raskas tukinkuula putosi lähelleni. Sen räjähdys vei minut tainnoksiin. Herättyäni siitä tuntui vasen kylkeni kuumalta. Koetin kädelläni onko siihen sattunut. Terävät luun sirpaleet pistivät käteeni. Olin avuton. En voinut sitoa haavojeni ja verenvuodosta aloin heikentyä, joten uudelleen menin tajuttomaksi. Punainen risti ei voinut korjata haavoittuneita ennen kuin tuimin taistelu oli ohi, joten jouduin lojumaan, verenvuodon heikentämänä, monta tuntia. Minussa ei ollut korjattaessa enään paljon elämää.

Seuraavana päivänä heräsin tajuntaani kenttä-sairaalassa, johon minut oli korjattu. Otti kuitenkin kauan aikaa ennen kuin sain kylliksi voimia puhuakseni. — Ei turhaan raamatussa tehdä helvetistä niin kauheaa kuvaa. Tämä oli nyt helvettiä, tätä

maallista helvettiä, ja siihen kai se helvetin olemus rajoittuukin.

Olin jonkun aikaa kenttäsairaalassa. Kun olin vähän toipunut vietiin minut isompaan sairaalaan, joka oli Nancy'ssa. Tämä sairaala oli alaltaan yhtä suuri kuin pikku kaupunki. Siellä oli kymmeniätuhansia haavoittuneita saamassa hoitoa — ja myöskin kuolemassa.

Haluan kuitenkin vielä kerran viedä lukijan katsoomaan taistelulentää. Olen jo vähän raottanut esirippua, mutta en ole kokonaan sitä nostanut. Olisi liian sydämetöntä vetää se kokonaan auki; se olisi liian järkyttävä. Mutta katsohan tuota tannerta, minkälaisen hävityksen alaiseksi se on joutunut. Ei ole rikkomatonta paikkaa maanpinnassa. Se on kuin myrskyvä meri, suuria hautoja aivan täynnä. Ja katsohan noita kaupunkeja ja kyliä, miten ne ovat tykin kuulien repimiä. Elementit, jotka ovat tuon hävitystyönä tehneet, ovat ihmiskäsien ja hullaantuneen järjen tuotetta. Kuinka paljon ihmisen neroa, työtä ja kekseliäisyyttä onkaan uhrattu näiden välineiden valmistuksessa. Ja tulos — mikä on tulos? Pysähdy ja mieti. Ihmisliha ja -veri on höystänyt tuon maankamaran. Varmasti se on kyllin voimakas tuottamaan hyvän viinirypälesadon. Eikö tällainen hulluusmenettely ole tuomittavaa? Eikö olisi jo aika saattaa tuomiolle tällaisten näytelmäin toimeenpanijat? Vai mitä ajattelet? Jos olet itsellesi ja luokallesi rehellinen, niin sanot että niin on. Etäkä ainoastaan siten sano, mutta alat myöskin toimia tämänlaisen vääryyden ja hulluuden lopettamiseksi.

Minun osaltani olivat nyt taistelut taisteltu. Makkasin heikkona sairaana. Haavojeni ja ruhjoutuneiden luitteni paikkaus oli nyt kestettävä. Hiijalleen alkoivat voimani palautua. Lääkärin hoito oli hyvä; sitä ei voida kieltää. Lääkärit tekivät ihmeellistä työtä ja sille on annettava tunnustus. Minulla ei ollut enään pelkoa rintamalle joutumisesta, sillä sotakin jo alkoi lähetä loppuaan. Keskusvaltioiden voimat olivat loppuun kulutetut ja liittolaisvallat

saivat uutta, elinvoimaista joukkoa Amerikasta. Niin saksalaisten hallitsijain unelma maailmanvaljasta raukesi. Seurasii aselepo ja rauhanneuvottelut.

Olin tässä minitsemassani sairaalassa yli talven. Helmikuun viimeisinä päivinä lähdettiin tuomaan takaisin Amerikkaan. Olisi paljon kertomista sairaalaelämästä, mutta se olisi kuitenkin enemmän traagillista, joten jätän sen sikseen ja koetan päästä kertomukseni loppuun.

Valtamerimatkamme sujui muuten hyvin mutta ilmat olivat hyvin myrskyiset. Matkamme kesti kolmetoista vuorokautta Ranskasta Newport News'iin, jossa nousimme jälleen Yhdysvaltain kamaralle. Meren rannikolla Virginian valtiossa oli jo kaunis kesän alku. Luonto rehoitti viheriänä, tervehtien meitä viattomalla suloudellaan. Mutta kun nousimme ylemmäksi sisämaan vuoristoon, tuli vastaamme jälleen ankara talvi. Minä saavuini Fort Snelling'iin, Minneapolisin lähellä, jossa parantelin vielä haavojani toista kuukautta ennen kuin sain vapautustodistuksen.

Olen tässä tuonut lukijan eteen vaatimattoman ja vain osittaisen kertomuksen tavallisen sotilaan kokemuksista maailmansodassa. Nyt haluaisin kysyä sinulta isä, äiti tai nuorukainen: Mikä on näkökantasi sodan suhteen? Sinä äiti, joka olet kaikkein lähimpänä nuorta sukupolvea, oletko ajatellut mikä voi olla poikasi kohtalo tässä luokkayhteiskunnassa ja erikoisesti seuraavan sodan syttyessä? Oletko antanut tai ajatellut antaa hänelle työväenluokan luokkavalistusta? Meidän on se itsemme tehtävä, sillä valtaluokka valvoo vain omia etupyrkimyksiään. Jos me jätämme nuorisomme kasvatuksen kokonaan sen haltuun, niin silloin saamme syyttää itseämme tämän järjestelmän säilymisestä, joka tarkoittaa myöskin jatkuvaa sotien uusiutumista.

Sinä työläisnuorukainen, joka mahdollisesti vielä olet koulussa, harkitse tarkoin yhteiskunnallinen asemasi ja toimi sen mukaisesti.

Kapitalistinen Koulukasvatus

Kirj. "TUSSARI"

RYKYISEN kapitalistisen järjestelmän vallitessa aletaan lasten opetus jo sangen nuorena, tuossa neljän tai viiden vuoden ikäisenä. Siitä alkaen ovat he kokonaan koulun vaikutusvallan alaisena, jos se on heidän hyödykseen tai häiriökseen. Heidän opetuksensa, tietysti annetaan kapitalistiselta näkökannalta, joka tukee nykyistä järjestelmää. Saavuttaakseen tämän on lapset opetettava tottelemaan, työskentelemään velvollisuuttaan laimin lyömättä, ja seuraamaan käskyjä tarkasti, "Heidän ei sallita kysyä miksi? Heidän on vaan tehtävä ja kuoltava."

Näissä kapitalistisissa kouluissa on yksi perusaate, jota on ensimmäiseksi noudatettava ja se on "Jatkaa tunnetusta yhteydestä olevaan tuntemattomaan." Tämä "tunnettu," pienten lasten suhteessa, on tietysti koti tai mikä vaan muu siihen kuuluva. Siis noudatettaessa tätä teoriaa, ensimmäisessä luokläksyissä opetetaan lapsi lukemaan ja tuntemaan tuttujen esineiden nimet. Vähän myöhemmällä opetetaan hänelle fraaseja ja lauseita jotka kertovat todellisesta toiminnasta. Ensimmäisten yhdeksän viikon aikana, lapset rakentavat oman kertomuksensa. Tätä kertomusta laatiessaan kehoitetaan